

ALI COŞKUN, OĞLU
İLE İŞ HAYATINA
GERİ DONDU

Munzur'un eteklerinden sanayinin zirvesine

50 yıllık sanayi serüveni ve ardından siyasi yaşamındaki deneyimleriyle "Türk sanayiinin ağabeyi" olarak anılan Ali Coşkun, hayatının işinin yanı sıra sosyal sorumluluk projelerine adanmış duayen bir iş adamı. Siyasetin ardından oğlu Yıldırım Coşkun ile iş dünyasına geri dönen Ali Coşkun, mevcut işlerini büyütme hedefiyle yeniden kolları sıvadı.

A

li Coşkun, uzun soluklu siyasi hayatını geride bırakırken oğlu Yıldırım Coşkun ile iş hayatına geri dönüş yaptı. Siyasi hayatı boyunca iş dünyasından uzak durmayı prensip edinen Ali Coşkun, bunu "Çok iyi niyetli olsanız bile, devlete iş yaptığınız zaman, illa ki bir kulp ile karşılaşsınız" diyerek açıklıyor.

Ali Coşkun, bugün oğlu Yıldırım Coşkun'la hizmet sektörünün üç ayrı alanında yoğun bir iş temposu içinde. Şirketlere yönetim ve yatırım danışmanlığı, kurumlara muhaberat ve lojistik destek hizmeti, KOBİ'lere insan kaynakları, yeniden yapılanma, bilgi işlem destekli yönetim danışmanlığı olmak üzere üç alanda hizmet veren baba-oğul, hizmet sektörünün içinde yer almalarının ayrıca sanayideki gelişmeleri de yakından takip etmelerine imkân verdiğini söylüyor.

Çok küçük yaşlarda simit satarak başladığı para kazanma serüveninde çok önemli tecrübeler edinen Ali Coşkun, "kariyerimin dönüm noktası" dediği olayı ise İbrahim Bodur ile tanışması olarak aktarıyor. Sanayi sektörüne verdiği hizmetlerin yanı sıra Ali Coşkun, iş dünyası başta olmak üzere diğer sivil toplum kuruluşlarında aldığı görevlerle de tanınıyor. 22 yıl İstanbul Sanayi Odası Meclis Üyeliği ve Yönetim Kurulu Başkan Yardımcılığı, TOBB Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği Başkanlığı, İslam Ülkeleri Odalar Birliği Başkan Vekilliği, Milletlerarası Ticaret Odası Türk Milli Komitesi Başkanlığı, DEİK Dış Ekonomik İlişkiler Kurulu Kurucu Başkanlığı bu görevlerinin sadece birkaçı. 2002-2007 yılları arasında Sanayi ve Ticaret Bakanlığı görevini üstlenen, TBMM'nin 20'nci, 21'inci ve 22'inci dönemlerinde İstanbul milletvekili olarak görev yapan Coşkun'un, 'sanayicilerin ağabeyi' olarak tanınmasında Türk sanayisine uzun yıllar yön vermesi ve kritik noktalarda önemli kararlar alması yatıyor. İş hayatı boyunca Türkiye'nin hem siyasi hem ekonomik tarihine şahit olan Ali Coşkun başkanlığı döneminde 16 kuruluş tarafından ayrı ayrı olmak üzere "Yılın Bakanı" seçilmiş, birçok ödülün yanı sıra Ulusal Enerji Forumu'nun 2008 yılında verdiği "Sürdürülebilir Yaşam Ödülü"nü de sahibi.

“1940’lı

yıllarda çıkan bir kanunla herkes okuma yazma öğrenmek için okula gidecekti. Okula gelinmezse dayak yeniliyordu. Belirli bir müddet sonra birazcık harfleri tanıyanı ise mezun ediyorlardı. Böyle bir dönemde babam tarihi bir karar alarak, tüm mal varlığımızı terk edip bizi Ankara’ya götürdü. Bu göçteki tek amacı bizi okutabilmekti.”

SÖYLEŞİ

Sanayi Dergisi için bir araya geldiğimiz Ali Coşkun'a özel hayatı, iş dünyası ve siyasi yaşamı üzerine, oğlu Yıldırım Coşkun'a ise şu anda yürüttükleri faaliyetleri hakkında merak ettiğimiz soruları yönelttik.

Öncelikle bize kendinizden söz eder misiniz, kısaca Ali Coşkun kimdir?

Ali Coşkun: Munzur Dağı'nın eteklerinde bir dağ köyünde dünyaya geldim. Okul yaşamıma da yine doğduğum köyde başladım. 1940'lı yıllarda çıkan bir kanunla okuma serbestliği ilan edildi, herkes okuma yazma öğrenmek için okula gidecekti. Üstelik o dönemde okullar beş sınıftan oluşuyordu. Kalabalık sınıflara bir de amcalar, teyzeler hatta dedeler de katılınca kadrolar iyice büyümüştü. Okula jandarma zoruyla baskı yapılarak getiriyorlardı. Okulda bir öğretmen bir de eğitmen vardı. Normalde sınıflar öğrencilere yetmiyordu. Belirli bir müddet sonra birazcık harfleri tanıyanı mezun ediyorlardı. Böyle bir dönemde babam tarihi bir karar alarak, tüm mal varlığımızı terk edip bizi Ankara'ya götürdü. İlk, orta ve liseyi Ankara'da okudum. Üniversite yıllarım ise İstanbul'da geçti. Yıldız Teknik Üniversitesi Elektrik Mühendisliği Bölümü'nü bitirdikten sonra, İstanbul Üniversitesi İşletme Fakültesi'nde yüksek lisans yaptım.

İş hayatında ya da eğitiminiz sırasında neler yaşadınız? Hayatınızda dönüm noktaları var mı?

Ali Coşkun: Biz mütevazı bir ailede yetiştik. İlkokula gittiğim yıllarda ailemin de teşvikiyle çalışma hayatına simit satarak başladım. Buradaki amaç hayatı daha çabuk öğrenebilmektir. Sabahleyin saat 5'te simitleri alıp, Kurtuluş Tren İstasyonu'nda Kırıkkale Makine ve Kimya Endüstri Kurumu'nda (MKEK) çalışmak için giden işçilere satış yapardım. Akşamları da okuldan çıkınca İstanbul'dan gelen gazeteleri abonelerine dağıtırdım. Böylece okul harçlığımı çıkarırdım. Bir an önce hayata atılmam için ailem tarafından meslek lisesine kaydoldum. O sırada gazetede bir ilan gördük. İlanı göre Sarıyer Barajı ve Hidroelektrik Santrali için ehliyetli teknisyenler aranıyordu. Bizler de meslek lisesi mezunu olarak ehliyetli olduğumuz için hemen başvuruda bulunduk. "İmtihana girelim ve bir sene çalışalım para biriktirip Üniversiteye döneriz" dedik. Tam o sırada hayatımı değiştiren bir sarı zarf elime ulaştı. Sümerbank'tan burs kazanmışım. Dolayısıyla yine üniversiteye döndüm. Böylelikle de pek çok kişiyle tanışma imkânı kazandım.

İbrahim Bodur ile tanışmanız sizi sanayi sektörüne taşıdı. O günün sanayi sektörü ile bugünü karşılaştırır mısınız?

Ali Coşkun: Sanayiciliğe adım attığımız yıllarda âdeta o günkü mevzuat "sanayileşmemeyi" sağlıyordu. Önümüzde döviz darlığı, kotalar, tahsisler, izinler vb. çok engel vardı. Örnek olarak Türkiye'de yatırımlar genelde ithal makinelerle yapılıyordu. Bin bir zorluk ve fedakârlıkla kurulan tesiste bir arıza olduğu zaman, ciddi sıkıntılarla

"Biz mütevazı bir ailede yetiştik. İlkokula gittiğim yıllarda ailemin de teşvikiyle çalışma hayatına simit satarak başladım. Buradaki amaç hayatı daha çabuk öğrenebilmektir. Sabahleyin saat 5'te simitleri alıp, Kurtuluş Tren İstasyonu'nda Kırıkkale Makine Kimya'ya çalışmak için giden işçilere satış yapardım. Bazense gazete satarak okul harçlığımı çıkarırdım."

karşılaşıyorduk. Küçük bir yedek parça için bile pek çok işlemden geçmeniz gerekiyordu. O dönemin sanayicilerini ülke kalkınmasına gönül vermiş fedakâr ve "çilekeş sanayiciler" olarak tanımlıyorum. Bugün sanayi tesisi kurmak inşaat sektöründe bina yapmak kadar kolaylaştı. Özellikle ekonominin dışı açılma kararı verildikten sonra Türk sanayisi hızlı bir şekilde gelişme kaydetti.

Tanıklığımı yaptığımız Türk Sanayisi son 50 yılda ne tür değişimlere sahne oldu?

Ali Coşkun: 60'lı yıllarda Türkiye, karma ekonomik modelle yönetilen yarı kapalı kendi içine dönük bir ülkeydi. Yine o yıllarda Türk sanayisi, ithalatı ikame etme şeklinde gelişti. "Ben yerlisini yapsam tutar mı?" diye düşünen Türk müteşebbisleri genellikle ticaretten sanayiye geçti. Teknoloji transferi veya taklit ederek işe başladı. İthalat serbest olmadığı için tek imalatçı durumunu sağlayan imalatçılarla

satıcı pazarı oluştu. Zira rekabet yoktu. Kalite ambalaj, fiyat, teknik servis ön plana çıkmıyordu. İhracat imkânları da yoktu. Zaten o yıllarda iki-üç milyon dolar ihracatın yüzde 90'ı klasik tarım ürünlerinden oluşuyordu. İktisadi devlet kuruluşlarının doğrudan ekonominin içinde olmaları özellikle enerji, hammadde fiyatlarının devlet tarafından belirlenmesi ve sık sık zam yapılması sanayiciyi zor durumlarla karşılaştırıyordu. 1940'lı yıllarda ikinci dünya savaşının da etkisiyle içine kapanan ağır bir devletçi siyasetle idare edilen ülkemiz 1950'li yıllarda Adnan Menderes Hükümetiyle özel sektör öncülüğünde kalkınma hamlesini başlatmışsa da ihtilallerle amaca ulaşamadı. 1960'lı yıllarda ithalatı ikame ağırlıklı gelişen sanayimiz ancak 1980 li yıllarda Turgut Özal döneminde ekonomimizin serbest piyasa ekonomisi modeli ile dışarıya açılması, özel sektör öncülüğünde ve ihracat hedefli bir süreçte gelişti. 2000'li yıllarda da bu hedef daha da büyütülerek Türkiye'nin ihracatı 150 milyar dolar seviyelerini aşarak, ülkemiz yatırım cazibe merkezi haline geldi.

SÖYLEŞİ

Sizin için "sanayi sektörünün duayeni" diyorlar, ne düşünüyorsunuz?

Ali Coşkun: Büyük sermayedar olarak değil ama kalkınmanın itici gücü olduğuna inandığım sanayimize hizmeti ibadet sayarak kendi menfaatimi çıkarlarımı düşünmeden 50 yılı aşkın bir süre sanayiye hizmet ettim. Sanayinin her kademesinde ve özellikle ekonomimizin krize girdiği kritik dönemlerinde yer aldım. TOBB başkanlığım sırasında, rahmetli Turgut Özal'ın başbakanlık döneminde reform hareketleri içinde kendimi buldum. O günün koşullarındaki sıkıntılı günlerde yapılan reformlar, sanayiciyi, tüccarı esnafı, sanatkârı başlangıçta bir süre tedirgin ediyordu. Hükümetin aldığı kararlar doğrudu ancak çoğu zaman doğrular ile beklentiler arasında kaldım. Çok sıkıntılı günler yaşadık ancak hükümetle, yatırımcılar, sanayiciler ve tüccarlar arasında iyi bir denge kurabilmeyi başardık. Sanayi hızla Anadolu'ya yayıldı. Benim için "sanayinin ağabeyi, babası" diyorlar, ben de bundan dolayı gurur duyuyorum. Çocuklarıma bırakabileceğim mirasım bu olsa gerek.

Oğlunuz Yıldırım Coşkun ile iş hayatına geri döndünüz, bize biraz Yıldırım Coşkun'dan söz eder misiniz?

Ali Coşkun: Erken yaşta evlendim ve mutlu bir yuva kurdum. Çocuklarımız oldu ancak ne yazık ki trafik kazasında kaybettim, çok zor günler yaşadık. Takdir-i İlahi, kaderde varmış... Oğlum Yıldırım gençliğinden de gelen baba tutkusu ve gücüyle bana çok destek oldu. Küçük oğlum Ali Murat ve çok sevdiğim iki torunumla

tekrar hayata tutunduk. Yıldırım da benim gibi ilginç yetiştirdim, meraklı bir çocuktü. Mesela, fabrikanın marangozhanesinde boyahanede uğraşmayı çok severdi. Daha sonra mekanik ve elektrik atölyelerinde çalıştı. Bu sırada işçi ilişkilerini ve hayatın gerçeklerini de öğrenmiş oldu. Yıldırım iyi bir öğrenciydi. İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi'ni yüksek bir puanla kazandı. Ancak o yıllarda yaşanan ideolojik öğrenci hareketleriyle sık sık üniversite kapatılıp tehlikeli olaylar yaşanılınca tahsiline Almanya'da devam etti. Entegre eğitim sistemi uygulanan Almanya'da aynı zaman sürecinde üç üniversitede üç fakülte bitirerek İktisat, İşletme ve Endüstri Yüksek Mühendisi olarak ülkeye döndü. Oğlumla her zaman gurur duydum ve kendisine çok güvenirim.

Yıldırım Bey biraz da sizi dinleyelim, öncelikle babanızdan neler öğrendiniz, kısaca söz edermisiniz?

Yıldırım Coşkun: Her genç gibi biz de aileden çok şeyler öğreniyoruz ama hakikaten ne öğrendiğimizi kesin olarak bir kenara yazabilmek için belli bir yaşa gelmeniz gerekiyor. Ben babamın Milli ve Manevi değerlere, ailesine ülke menfaatlerine iş ahlakına olan hassasiyeti yanında yılmayan azmi ve çalışkanlığı ile sosyal ilişkilerinden

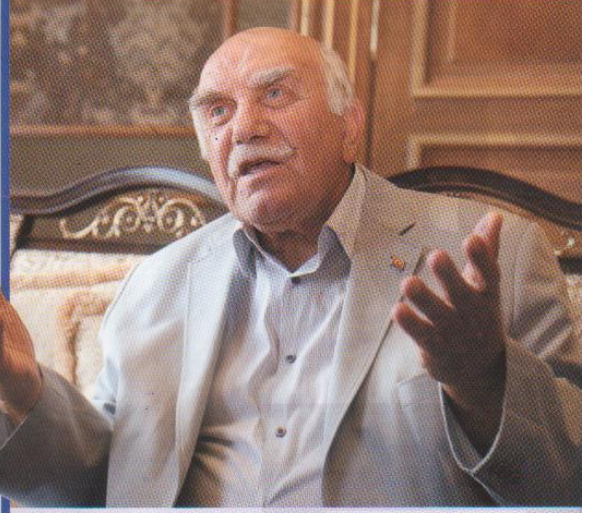
etkilendim. Sosyal yönlerine yakından şahit oldum ve bizzat da yaşadım. Biz babamla yeni yeni birlikte çalışmaya başlayabildik. Çünkü babam özellikle TOBB Başkanlığı ve siyasi hayatı sebebiyle herhangi bir işin içinde yer almıyordu. Bizim de o alanlarda özellikle Devletle ilişkili iş yapmamızı yasaklamıştı. Buna ben de inanarak uyum sağladım. Siyaseti bırakıp kendi işinin başına dönmesiyle iş birliğimiz de başlamış oldu.

Bugün babanızla yürüttüğünüz çalışmalar ve projeler neler?

Yıldırım Coşkun: Biz üç ayrı dalda çalışıyoruz. İşlerimizden birincisini büyük kuruluşlara ve uluslararası yatırımcılara yönetim, yatırım danışmanlığı oluşturuyor. Özellikle yabancı kuruluşlara Türkiye'ye ilk ayak bastıktan belirli bir seviyeye gelene kadar destek veriyoruz. Hem özel sektörle hem de kamuyla olan ilişkilerini yürütüyoruz. Diğer bir çalışma alanımızı ise muhaberat oluşturuyor. Gönderi hizmeti denilen lojistik çok farklı bir tarafını bünyesinde barındıran muhaberat işini de yaklaşık 12 senedir sürdürüyoruz. Kurumların muhaberatını özelleştiriyoruz. Yani büyük kurumların ya da yerleşkelerin ofis binalarının içine girip, içerideki tüm iletişim hareketini hem içeriden dışarı, hem de dışarıdan içeri olan tüm prosesi lojistik destekle yönetiyoruz. Diğer işimizi ise insan kaynakları oluşturuyor. Burada da ağırlıklı olarak KOBİ'lere hizmet veriyoruz. Belli bir seviyeye gelmiş ve artık bir eşiği atlama durumunda olan firmaların insan kaynaklarını ön plana çıkarmaları konusunda onlara danışmanlık yapıyoruz. Yeniden yapılanmalarını ve bilgisayar destekli yönetime geçmelerini sağlıyoruz. İnsan kaynakları sistemi kurabilme konusunda oldukça da iddialıyız. İki en fazla üç ayda, bir firmanın sistemini kurup işi onlara teslim edebiliyoruz.

Ali Bey, bize iş yaşamınızda ailenizide kapsayan unutamadığınız bir anınızı anlatır mısınız ?

Ali Coşkun: Bir gün aile meclisini topladım, "Siyasette olmam için çok ısrar ediyorlar ne diyorsunuz?" diye sordum. Oğlum Yıldırım bana, "Baba gayrimenkullerimizden nereyi satmayı düşünüyorsun" dedi. Biz kimseye karşı borçlu olmamak için siyasete girerken çeşitli varlıklarımızı sattık, öyle seçimlere girdik. Biz aile olarak bu konuda çok duyarlı olduğumuz için siyasetteyken bu konularda çok hassas davrandık. Çocuklarımızın hiçbir zaman Devletle ilişkili işlere ihalelere girmesini istemedim. Çünkü çok iyi niyetli bile olsanız, devlete bir iş yaptığınız zaman, illa ki bir yorum yapılır ve bir kulp takarlar. Bunun için uzak durmayı tercih ettik.

“İbrahim Bodur Bey’in ‘otur’ dediği yerde tam 35 sene oturdum”

“İbrahim Bey 1960’lı yıllarda bir mühendis arıyordu. Perşembe günüydü, İbrahim Bodur’la tanışmak için ofisine gittim. Kendisini beklerken, İbrahim Bey geldi. Ben de nezaketten ayağa kalktım. Sekreter Sayın İbrahim Bodur’a, “Arkadaş sizi bekliyor” dedi. İbrahim Bey bana baktı ve sekreterine dönerek “Mühendis beyle randevum var, sonra görüşelim” dedi. Sekreter hanım, yine beni göstererek “Mühendis bey bu genç” dedi. Sonra İbrahim Bey hiçbir şey söylemeden içeri girdi. Sekreter hanım bana, “Siz de girin” dedi. Ben de içeri girdim. Ayaktayım. İbrahim Bey bana: “Çok gençsin nasıl mühendis oldun” diye sordu. Ben de “Kısmetmiş efendim, çalışınca oluyor dedim. İbrahim Bey, “Bana diploma değil tecrübeli bir adam lazım, sen motor sarmayı bilir misin?” diye sorunca ben de, “Motoru sarmak mesele değil, önemli olan motoru yakmamak” diye cevap verdim. Bana baktı ve “O halde otur bakalım, sende iş var” dedi. İbrahim Bey’in otur dediği yerde tam 35 sene oturdum.”